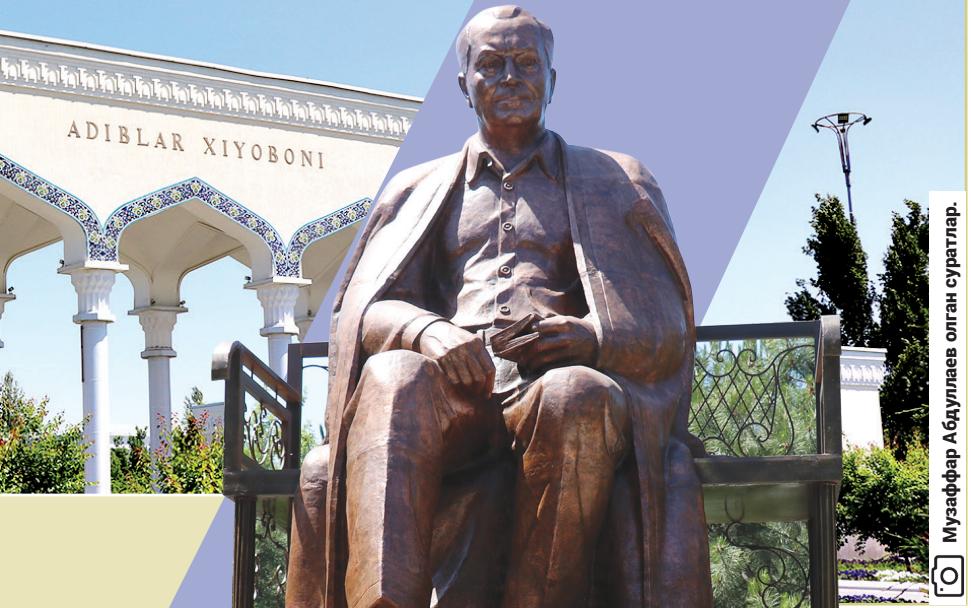

Чўлпон "Адабиёт яшаса – миллат яшайди", деган эди. Агар шу ҳикмат "чунки" боғловчиси қўшиб Президентимиз фикри билан боғланса, яхлит мантиқий хулоса – чўнг бир тушунча пайдо бўлади, яъни "Адабиёт яшаса, миллат яшайди, чунки адабиёт халқнинг, миллатнинг юрагидир!"

"УЛУГ ОТДОШЛАРИМ МАҚОМИ ЮКСАК..."

Муаддатар Абдуллаев оғлан сурʼатлар.

АДАБИЁТ – ХАЛҚНИНГ ЎРАГИ

(Адиблар хиёбонидаги ўйлар)

Шукрат РИЗАЕВ

Муборак Рамазон ойининг охирларида мамлакатимиз маданий ҳаётида яна бир муҳим воқеа юз берди – шаҳри азим Тошкентимизнинг коқ марказида, Алишер Навоий номидаги Миллий бокса туташ Адиблар хиёбонида жами 24 ҳайкал – монумент жойлашган сўлим бир сайдилгоҳонинг очилиш тадбiri бўлди. Авжি баҳорнинг хушҳаво насими эсб, дөв-дараҳт узра кушлар чаҳ-чаҳи билан шаббода кўнгилларга хузур багишлаб турган паллада Президентимиз ташриф буюриб, бир гурух ижод ахли ва олий ўқув даргоҳлари раҳбарлари билан дилкаш сухбат қурди.

Суҳбатнинг бош мавзуси адабиёт, соҳиб сўз усталари ҳаёти ва ижоди, маънавият, маърифат масалалари хусусида бўлди. "Қандай қилсанки, бадий адабиёт, китоб, китобхонлик мамлакатнинг, айниска, ёш автолинг ҳаёт мазмуни, зиёлигин манбай ва омилига айланса, узбек ўйигинт-кизининг юраги адабиёт билан тепса, кони бадий мутолаадан жўш урса, Ватан тўйғуси, миллат дарду ташвиши умру жонининг бир узвига, таркибига алланса, ўзининг Узбекистонга дахлдор эканидан куонса, ифтихор тўйса, "Улсан айримласман қўчкола-рингдан" деб мудом кўшик куйласа..". Давлатниш раҳбарни назаран шу ўйларда "Адабиёт – халқнинг юраги" деган ёмби иборани бот-бот таъкидлайди.

Эндиликда эса мамлакатимизнинг адабиёт сиёсатида кейинги босқич ривожланиш жараёни таъмин этилмоқда, бу бевосита Адиблар хиёбонининг барпо этилиши ва унда тилкаган 24 ижодкор бадий ёдгорликларининг пойтхат олий ўқув юртларига биркирилиб, иктиномий эгалик муносабатлари асосида майян адабиёт ҳаёти ва ижодини замонавий ёндашувлар бўйича ўрганиш, тарғиб этиш, оммалаштиришни назарда тутишади.

Асли шу ёндашувнинг ўзи бадий адабиёт тарғиботида мукобили кузатилмаган ўзига хос орниган инновацион янгилик. Бу янгиликнинг жорий этилиши, умуман, адабиётнинг ҳар қандай таълим-тарбиянинг асоси сифатида мавзеини кучайтиради, турили соҳалар бўйича професионал тайёргарликни адабиёт негизидаги маънавий тарбия, ватаннаварликни ва міллатнаварлиги тушунчалари билан ўйнлантириб, хиссий-ахлоқий кўникмаларни мустаҳкамайди. Бу янгиликнинг мудафакияти кўллашни мамлакатининг ҳар томонлами баркамол кадрлар потенциали шаклланисига хизмат қиласди. Пировардидан биз ватаннавар широкор, міллатнавар хукукшунос, маънавий баркамол мұхандис, ҳимматли тадбиркор, иктисадчи, ўқитувчи ва ҳоказа-нотижага ўршади.

"Бахт" экани шуки, ниҳоят, бутун бир давлатнинг раҳбарни нафасат майш ҳаётида, балки иктиномий, сиёсий, иктиносий турмушнинг мужассамлиги негизида бадий адабиёт туршини, инсоннинг руҳий қудрати ва куввати адабиёт ва санъат тифайли эканини шунчаки бадиият ишиғози сифатида эмас, балки айнан 34 (уттис тўрт) міллионни улкан мамлакатнинг сиёсий раҳнамоси сифатида эътироф этилади.

"Емби" экани эса бугун бутун олам виртуал дунёнинг кулига айланниб, туғилмок, улгаймок, севиб-севилмок, оила, фарзанди набира, эваралар кўриб, пирор бадавлат бўлмоқ неъматларини кўйиб, кафтедек рўёта маҳлиб бўлиб қолаётган замонда дунёда адабиёт-санъат деган мўъизиза, китоб деган мисли ўйқуашниёт борлигини баралла айтиб, жумлаи жонини шунга чорпайтган, ўйси кепалаётган насларни шу хазинадан баҳраманд айлан, маънан, факатина фикран эмас, айнан руҳан бойитишга интиётгандайди.

Энг мумхими, уч ярим йил ростмана тўлтияни, адабиёта эътибор бирорки марталик иноят ёки недакандир мутаассирлик натижасидаги олий химмат эмас, узлускин халқасином ҳаракат сифатида муттасаб давом этгувчи давлат иктиномий-маънавий сиёсати сифатида бардавом бўляти. Буни энди жамиятшунос олимларни имлий-амалий негизидаги доимий ўсиб бораётган жараёни ўларок баҳолаб, босқич ва даврларга таснифлаб ўрганимокларни тақосо этилмоқда. Дарҳакиат, адабиёт сиёсат борасида ҳеч бир мағарифан мажбуриятан юқалмай, қалам ахлига пойтҳат марказида махсус бино курнишниши, аввалор оқиқадорларининг меҳнатини, ўй-жой шароитини, иктиномий шомоясими, даволаниш, дам олиш ва маҳсус ижод билан шугулланиш имкониятларини яратиб бериш, китобларни

чоп этиши, ёш истеъодларни ҳар жиҳатдан кўллаб-куватлаш каби қатор ишлар агар таснифланса, яхлит бир босқични ташкил қурди.

Эндиликда эса мамлакатимизнинг адабиёт сиёсатида кейинги босқич ривожланиш жараёни таъмин этилмоқда, бу бевосита Адиблар хиёбонининг барпо этилиши ва унда тилкаган 24 ижодкор бадий ёдгорликларининг пойтхат олий ўқув юртларига биркирилиб, иктиномий эгалик муносабатлари асосида майян адабиёт ҳаёти ва ижодини замонавий ёндашувлар бўйича ўрганиш, тарғиб этиш, оммалаштиришни назарда тутишади.

Асли шу ёндашувнинг ўзи бадий адабиёт тарғиботида мукобили кузатилмаган ўзига хос орниган инновацион янгилик. Бу янгиликнинг жорий этилиши, умуман, адабиётнинг ҳар қандай таълим-тарбиянинг асоси сифатида мавзеини кучайтиради, турили соҳалар бўйича професионал тайёргарликни адабиёт негизидаги маънавий тарбия, ватаннаварликни ва міллатнаварлиги тушунчалари билан ўйнлантириб, хиссий-ахлоқий кўникмаларни мустаҳкамайди. Бу янгиликнинг мудафакияти кўллашни мамлакатининг ҳар томонлами баркамол кадрлар потенциали шаклланисига хизмат қиласди. Пировардидан биз ватаннавар широкор, міллатнавар хукукшунос, маънавий баркамол мұхандис, ҳимматли тадбиркор, иктисадчи, ўқитувчи ва ҳоказа-нотижага ўршади.

Мамлакатимиз раҳбари билан бўлган сухбат аносисида камина яна кўп ўйларда бордиди.

Қизиқ, Чўлпон "Адабиёт яшаса – миллат яшайди" деган эди. Агар шу хизмат "чунки" боғловчиси кўшиб Президентимиз фикри билан юртларига биркирилиб, яхлит мантиқий хулоса – чўнг бир тушунча пайдо бўлади, яъни "Адабиёт яшаса, миллат яшайди, чунки адабиёт халқнинг, миллатнинг юрагидир!" Мана қарашлар вобасталигидан мутташарлар кашф, эътибори.

Адиблар тарбияси кейинги босқичда фикр ва ахлоқ тарбиясига омил бўлади ва жараён табиий ўйсунда юксалиб боради.

Мана, халқимиз Адиблар хиёбонини барпо этиши орқали қай максадларга йўлланяпти. Фикри ожизимизча, бундан кўра мақбул ва манзур ўй бўйламаса керак. Шу ўй мустаҳкам эътиқодга ва эзгуликка, Ватан ва оиласа бошлайдиган ўйл ҳамдир.

Тўйғулар тарбияси кейинги босқичда фикр ва ахлоқ тарбиясига омил бўлади ва жараён табиий ўйсунда юксалиб боради. Мана, халқимиз Адиблар хиёбонини барпо этиши орқали қай максадларга йўлланяпти. Фикри ожизимизча, бундан кўра мақбул ва манзур ўй бўйламаса керак. Шу ўй мустаҳкам эътиқодга ва эзгуликка, Ватан ва оиласа бошлайдиган ўйл ҳамдир.

ни англашга иштиёқ ўғитди. Бадий адабиётга, нафис санъатга дилдан, самимий ошуғтили, армон хисс, не бир маънавий қарздорлик тўйғуси лировардидан бутун бир миллат адабиётти равнаки учун хизмат қилишга, адабиётни, инка туйғуларни ҳар қандай қасб кор таъсисининг маънавияти асига айлантиришга даъват этмоқда. Ва бу, ўз навбатида, шу ўргининг жами фуқароси ўйқоғ билан, имон, эътиқод билан яшасин, шунда у бир-бира ишни тушунади, бирордагарнилини хис килид, кўлни-кўлга боради, бир қавм-бир юрт одами ўларок, Ватан разваника хизмат қилид, деган буюк орузни рўёбга чиқарди. Назардан, давлат раҳбарининг самимий дил изҳори-армонлари мояхитиди айнан шу некбин тилак ётганини хис этди. Биз ва бу хизмат Адиблар хиёбонидан сўнг Республика болалар миллий мутташарларни курдиган таъсисидан ўзи таъсисидан.

Болалар миллий тибиёт марказида кўрган, кузатган, гувоҳи бўлганларни мутташарларни курдиган, шифокори, шамширлар билан мамлакатимиз Президентимиз нигизида бадий адабиёттаги чордади: "Менинг армонларим бор..."

Одатда илоҳий шоирона сомъе ҳолатлар кишининг ўз ички оламини, хотира биситони муттасиб тафтиши этмоқга чорпайиради. Ўзидан кониқ-маслиқ, не бир бўлиб ўтган воқеалардан таасус, норозилк, ушалмаган ишнлар, режалар инсонда армон хиссисини ўғитди. Шу маънода армон билан шаётган одам, муттасим фикрлайдиган, не бир чорасизликча чора иштаган, кўлида чироқ тубиги, барча корону пичмокларни ёртмоқка чоргандаган инсон – ўйлобши, дарга дарсга ўтган ўнга ахвлади, яъни "Адабиёт яшаса, миллат яшайди, чунки адабиёт халқнинг, миллатнинг юрагидир!" Мана қарашлар вобасталигидан мутташарлар кашф, эътибори.

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кўпиликни, шахсан камини ҳам фалат бир кайfиятга чордади:

"Менинг армонларим бор..."

Шу тушунча улуг берган зот, ҳеч кутилмагандага, ўйчан бир "шарҳи ҳол" айтиди ва кў